

Licejska knjižnica
(St. Puntar)

ITALI LIST

Tednik za novice in pouk.

Stane: ena številka 20 stotink.

Eno leto 8 lir
Pol leta 5 lir
Četrto leta 3 lire

Odg. urednik: Ivan Jervatin

Male novice

Za vojaške potrjence s skrajšano službeno dobo.

Vojno ministrstvo je odredilo, da so vojaki, ki so bili potrjeni tekom nabora letnika 1903 in prejšnjih, pa naj so rojeni kateregakoli leta, in jim je bil dovoljen skrajšan službeni čas, oproščeni dejanskega službovanja. Na podlagi te odredbe se morejo vsi vojaki, ki se nahajajo v takih okoliščinah, obrniti na pristojno naborno okrožje (distretto di leva), da se jim namesto začasne dopustnice, obrazec 4 (foglio di congedo provvisorio mod. 4) izda dopustnica za neomejeni dopust, obr. 34 (foglio di congedo illimitato mod. 34) z znanambo dovoljene oprostitev.

Drugi največji dnevnik

v Italiji je milanski »Il Secolo«. Doslej je bil gospodar lista senator Della Torre. Minuli teden je Torre prodal list novi veleindustrijski tvrdki Goldmann & Borletti za deset milijonov lir. Doslej je bil »Secolo« največje glasilo laške stare demokratske stranke in v nekako zakritem boju proti fašizmu. Odslej bo ubral bolj zmerno pot, ker bo imel pač drugo nalogo, zastopati namreč veleindustrijsko tvrdko. Ubogo ljudstvo pa bo bralo, bo prisegovalo na pisanje in se bo zanj, če bo treba, tudi toplo. Ravnatelj lista bo poslanec Bevione, bivši notranji minister. Šest urednikov je zapustilo list in dalo mesto drugim, ki se strinjajo z novo smerjo.

Politika.

Italija deluje na to, da bi dobila Srbija in Bolgarija vsaka svojo luko; Bolgarska naj bi dobila Karagač, Jugoslavija pa Solun. Tako bi Jugoslavijo pomirila, da ne bi preveč mislila na luke v severnem Jadranskem morju.

Debeluharji se merijo.

Zivimo v času, ko se ljudje merijo: kdo bolj teče, kdo bolj udari, kdo bolje pleše. Zdaj so se merili tudi trebušniki. Na Dunaju so se merili v neki gostilni v Kaiserstrasse. Prišli so najbolj debeli mesarji, gostilničarji, mešetarji, trgovci. Šest jih je čarji, vse je premagal že stopilo na vago, vse je premagal neki Hans Svoboda, ki je vrgel celih 142 kg. Vse je začelo na ta račun ploskati in piti. Kar prisopiha grozovit debeluhar, s težavo stopi na tehtnico, ki je pokazala 161 kg. V pasu meri ta gospod 156 centimetrov. Trebušniki se merijo po vseh mestih. V Jugoslaviji je najbolj debel neki krečmar v Zaječarju, ki tehta 205 kg. Okrog pasu meri 175 cm. Za obleko porabi 5 m blaga. Ko pojde za velikost, bo eden prvih preloški Tonjevec.

»Il Piccolo«

tržaški dnevnik, izhaja v treh izdajah: ob 5 zjutraj, opoldne in ob 5 zvečer. Dnevna naklada znaša 65.000. Na Primorskem je list vsemogočen. Gospodar je Jud, zato je list vedno na vodi; ko je fašizem bil v povojih, je rohnul proti njemu; ko je Jud zašlutil, da bo fašizem zmagal, je jel trobiti v njegov rog. Kajpada zvestobe ne pozna. Ko bo zašlutil, da fašizmu klenka, bo Jud ubral novo struno; hvalil ga bo, da je fašizem storil svojo dolžnost, a obenem dejal, da ni več času primeren. Seveda se bo v isti sapi oprijel nove struje, ki bo vladala. Bil je Jud, je Jud in ostane Jud. Amen.

Trije otroci v plamenih.

PAZIN, 16. julija.

Ena deklica zgorela, dve se borita s smrtjo.

Težko, zelo težko primem za pero, da opišem grozovito nesrečo, ki se je pripetila v Brestovici na Pazinščini.

Ferenčič ima bilno družino. Kakor po navadi, je v pondeljek zvečer vzel svetilko in je spremil tri hčerke, enajstletno Anico, desetletno Marico in šestletno Angelo proti hlevu, nad katerim je bil senik. Po lestvi so vsi štirje zlezli v senik, otroci so odmolili in legli, dočim je oče stopil v hlev, kjer je postal kravam. Nato je zaklenil hlev in se je vrnil s svetilko v stanovanje, da bi šel k počitku.

V plamenih.

Vsa družina je že pol ure mirno počivala. Bilo je okrog desete ponoči, ko se je vračal neki fant v vas. Kar naenkrat mu zadisi po dimu in kmalu nato uzre plamen, ki šviga iz Ferenčičevega hleva. Ko da bi švignil, je fant sklical Ferenčiča, ki je napol nag hitel do hleva. Iz senika pa so se slišali obupni glasovi treh deklic. Plameni so postajali vedno daljši in videti je bilo, da so goreli iz hleva in so počasi segali v senik. Oče je bil iz sebe. Skočil je do lestve in hitel do vrat v senik; pa plameni

Kralj — strojevodja.

Pred nekaj dnevi so na Bolgarskem otvorili novo železniško progo Aleksandrovac-Vidin, ki veže Podonavje z glavnim mestom Sofijo. Lokomotivo je vodil pri otvoritveni vožnji od začetka do konca sam kralj Boris. V slučaju, da bi se kralju Borisu pripetilo kaj takega, kakor se je pripetilo njegovemu očetu Ferdinandu, da bi ga namreč nekega dne odstavili s prestola, mu torej ne bo težko najti drugega posla: gre lahko k železnici za strojevodjo.

Desetletnico nove maše

obhaja prihodnji teden g. Peter Butkovič, župnik v Zgoniku. Našemu ugankarju Domnu kličejo: Na mnoga ta!

S čim se je Mali list najbolj priljubil?

Odgovorite na to vprašanje pisмено! Odgovor, ki bo z ozirom na število prednjačil, bomo objavili in med temi bo žreb določil nagrado 50 lir (petdeset). Anonimnih in nefrankiranih pisem ne sprejmemo. Čas do 31. julija t. l. Uredništvo »Malega lista«.

Dve avtomobilski nesreči.

Iz Črnega Vrha (ne pa Brtonigle, kakor piše »Edinost«) v Istri so pripeljali v tržaško bolnišnico kmeta Ivana Tomažiča, ki je imel obe nogi zlomljeni. Povedal je, da se je v nedeljo zvečer na cesti v Črni Vrh s svojim vozom, v katerem je imel upreženo kravo, hotel izogniti avtomobilu. Prijel je kravo za roge in jo tel zategniti v stran, v tem pa je privozil kamijon in ga podrl na tla. Kolesa so mu šla čez obe nogi in mu ju zlomili.

V ponedeljek popoldne se je vozil iz Idrije z avtomobilom inženir Arturo Marcuzzi, zaposlen pri tolminskem stavbenem uradu. Z njim je bil njegov stric, trgovec Leopold

so ga lizali, dim ga je dušil in oče se je moral vrniti, če ni hotel živ zgoreti.

Otroci vpijejo na pomoč.

Pred senikom se je zbrala vsa družina in mnogi sosedje, ki so rešili krave iz hleva in skušali gasiti ogenj, da bi lažje prišli do otrok. Mejem pa so postajali glasovi treh deklic vedno šibkejši. Marice ni bilo več slišati, drugi dve pa sta klicali mamico in očeta na pomoč. Še nekaj hipov in tudi Angela in Anica sta utihnili. Tedaj se oče kot znorel vrže na lestvo, spleže do vrat in skoči v senik. Dotopal je vse tri deklice, ki so se tiščale druga ob drugo; pod pazduho jih je vzel in jih bliskoma spravil na prosto.

Strašen prizor.

Junaški Ferenčič je bil ves požgan od plamenov. Padel je na tla. Deklice so bile pa v strašnem stanju. Vse telo ena sama rana. Sosedje so bili že pripravili voz, na katerem so spravili otroke do pazinskega zdravnikarja in od ondod v bolnišnico. Uboga Marica je spotoma izdihnila svojo nedolžno dušo, Anica in Angela pa se borita s smrtjo.

Oče je kakor zblaznel. Oblastvo je takoj začelo s preiskavo. Misli se, da je oče s svetilko nehote povzročil požar. Vsa okolica je pod utisom strašnega dogodka.

Marcuzzi. Poleg njiju sta se nahajala na avtomobilu še cestni mojster Zolli in neki Gianni Zallesini. Kake tri kilometre od Idrije, pri km. 37, kjer se nahaja kamnolom, iz katerega jemljejo material za popraviljanje ceste, je avtomobil napravil skok, krenil proti bregu Idrije in se prevrnil v strugo. Oba Marcuzzija je zmečkalo. Bila sta na mestu mrtva. Zolli in Zallesini, ki sta sedela zadaj, je vrglo v vodo in se nista dosti poškodovala, šofer Di Lollo je ostal nepoškodovan. Delavci iz kamnoloma so takoj prihiteli na pomoč. Mrtveca so prepeljali v mrtvašnico v Spod. Idrijo, ostale tri pa v Tolmin. Vzrok nesreči je bil najbrž kak debelejši kamen na cesti, ki je vrgel avtomobil v stran.

Prošnja.

Županstva in druge korporacije, ki bi v zmislu mojega pisma, priobčenega v 20. številki »Malega lista«, poslale spomenico ali protest na v pismu omenjena oblastva gledè na barake in trgovinsko pogodbo, prosim vljudno, naj mi določijo prepis spomenice ali naj mi vsaj sporočijo, ali so kaj storili, na naslov v Rim (Camera dei deputati Rim — Roma). To potrebujem, da vem, na koliko spomenic smem računati, ko spet obiščem dotične gospode. — Virgilij Šček, poslanec.

Največji dnevnik

v državi je »Corriere della Sera«, ki izhaja v Milanu. Pred šestimi meseci je padlo število dnevnega natisa na 320.000, v zadnjem času pa, ko je spet začel živahen boj proti fašizmu, se je zopet povzdignil na naklado 400.000. To je edini laški list, ki se bere nele po vsej Italiji, ampak tudi po vsej Evropi in v Ameriki. »Čuk na pal'ci« pravi, da je kmalu za »Corrierom« »Nova doba«, a mi tega skoro ne verjamemo.

MIHEC: Narodni svet je treba osnovati, Prepire vse in spore poravnati.
JAKEC: Vprašanje je, če Wilfan bo pristal na to, Gorje za ljudstvo, če predlog zavrgel bo!

40.000 lir za tri ure dela.

K nekemu slikarju v Parizu je prišla bogata Amerikanka in je hotela, da bi jo naslikal. Rekla pa je, da ima samo tri ure časa. Slikar ji je velel, naj se vsede, in vsedel se je tudi on. Slika je bila v treh urah gotova in je gospe zelo ugajala. Ko je vprašala, koliko stane, je dejal slikar, da navadno računa za sliko 30 tisoč frankov. Gospa mu jih je takoj izplačala. Ker je 30 tisoč frankov približno 40 tisoč lir, je slikar zaslužil za eno uro dela nad 13 tisoč lir.

Želimo pojasnila.

Naš naročnik v Opatiji nam piše, da je bil tam gospod dr. Agneletto in da se je vršil ondi sestanek »Gre baje za to, da bi dala »Jadranska banka« v odkup za vse storjene »dobrote« tri milijone posojila po nizkih obrestih. In to ne vsem za drugam, ampak le nekaterim. Ali se spet snuje kakšna kravja kupčija ali se otvori kakšna »betega«? Naš list bo pazil in nadziral. Za danes prosimo le pojasnila.

Kako drugod in kako pri nas.

V francoskem senatu je šlo za to, ali naj se vladi dovoli nov kredit za zasedbo nemškega Porurja ali ne. Vsi senatorji brez razlike so odobrili kredite: svodomisleci, strastni katoliki, radikalci, demokrati. Kajpada je drugo vprašanje, če so taki krediti moralno upravičeni. Poudariti smo hoteli veliko slovo Francozov, ko gre za boj proti drugim. Z žalostjo v srcu mislimo na naše razmere. Skupen nastop za ohranitev slovenske gimnazije je n. pr. nemogoč. Eden poslanec je rekel »Rešimo gimnazijo«, drugi je dejal: »Pustite me pri miru, imam za 14 dni dela v svoji pisarni«. Žalostno!

Volitev v Furlaniji

ne bo izvedlo ljudstvo. To je povedal poslanec Giunta v zbornici minuli petek. Rekel je glasno med govorom nekega socialista: »Volitve v Furlaniji bom jaz izvedel. Tebe pa bom v klet zaprl.«

Katoški shod

se bo vršil 26. do 28. avg. v Ljubljani. Prekašal da bo po veličastnosti vse tri shode pred vojno. Iz Primorske gre poseben vlak.

Letina v državi.

Letos pridela naša država 10 milijonov kvintalov žita več ko lani. Ako primerjamo letošnji pridelek s poprečnim pridelkom v zadnjih 10 letih, smo letos zelo bogati, ker smo letos pridelali 7 milijonov kvintalov več kot pa znaša ta desetletni povprečni pridelek.

Koliko stane Društvo narodov?

Po vojni se je v zmislu versajske pogodbe (člen 332) ustanovilo »Društvo narodov« ali »Zveza držav.« Čemu? »Društvo narodov« naj bi ščitilo narodne in verske manjšine pred preganjanji, nasilji, varovalo naj bi jezikovne pravice manjšin. Nadalje naj bi to društvo skrbelo za varstvo žen in otrok, naj bi polagoma skrčilo oboroženje držav, skrbelo za povratak vojnih ujetnikov in sploh preiskovalo morebitne krivične razmere v odkazanem delokrogu. Nameni so torej jako človeko — in bogljubni.

Kaj se je doseglo, je znano. Slovenski narod ne more ravno trditi, da je našel v »Društvu narodov« svojega zaščitnika. Večina držav je pristopila k zvezi, le Amerika ni hotela, Nemčije pa ne pustijo blizu.

Koliko prispevajo države?

Za vzdrževanje »Društva narodov« in uradnikov morajo včlanjene države prispevati določeno letnino, ki je za večje države višja kakor za male. Za leto 1923. je prejela Angleška vabilo, naj takoj vplača 2 milijona 600.000 zlatih frankov. Italija mora plačati 1 milijon 650.000 zlatih frankov, Jugoslavija 70.000 zlatih frankov; male države (Avstrija, Luksemburg, Albanija in 8 drugih) morajo plačati po 27.000 frankov. Druge države plačajo po velikosti.

Kam gre denar?

Mnogi listi, prevzprav skoro vsi listi namenoma zakrivajo, kam gre denar. Nekateri delajo to iz svoje volje, drugi na migljaj od zgoraj. »Mali list« pa hoče tudi v tem oziru natočiti čitaljem istega vina. Pokrov proč!

»Društvo« narodov vzdržuje tri urade: glavno tajništvo društva samega, mednarodni delovni urad in sodni dvor v Hagu. Za vzdrževanje teh treh uradov izdajajo letno 92 milijonov lir. Pa ni res, kar ste čitali te dni v nekem listu, da ima zveza toliko in toliko uradnikov in da je vse drago. Mi ne bomo tu govorili, ampak dokazali. Ravnatelj društva ima letno plačo 700.000 lir, meščeno 58.333 lir! Prvi tajnik ima mesečnih 28.000 lir, drugi tajnik 26.000; Tipkarji imajo plačo 3300 lir na mesec!

Društvo ima knjižnico, v kateri je uslužbenih 20 uradnikov in slug. Knjižničar ima mesečno plačo 8000 lir.

Drugi stroški.

Nič manj ne požre delovni urad. Ravnatelj dobiva mesečno 40.000 lir, podravnatelj 25.000 lir. Ne pišimo dalje! Človeka prijemlje kar strah in groza, če pomisli, koliko ljudi strada po krivici, koliko je vdov, sirot, invalidov, ki zama prosijo podpore. In kakšne borne podpore!

Kdo pa plačuje?

Ljudstvo pri davkih: trgovci, učitelji, kmetje, duhovniki, uradniki, delavci, invalidi. Ti morajo tako mastno vzdrževati »Društvo narodov.«

Zakaj vse to?

Močne države hočejo po sili vzdrževati te urade, da so pred svetom zavarovane. To je prava krinka, za katero se lahko marsikaj skriva. Ali so ljudstva o tem kaj poučena? Ne! Zakaj ne? Ker molčijo vsi tisti, ki imajo interese pri tem. Ali tudi časopisje? Tudi! »Mali list« tem ne bo sledil. Rajši umre in izgine, ko da bi se dal podkupiti, da bi molčal.

Darovi.

Izobrazevalno in olepševalno društvo »Slavnik« v Klancu je od pčelga dobila svoje veselice na dan sv. Petra odmerilo sicer majhen, a od srca dan dar Lir 30.— Šolskemudruštvu.

TRDI OREHI

Urejuje Domen.

Št. 30. VIZITKA (D.)

DANILO ŠTUBERAJ

Kje na Goriškem je rojstni kraj tega moza?

Št. 31. VIZITKA. (dr. Čiv.)

BANDELJ ELIZA R.

V vizitki je skrit pregovor. Nagrada za obe vizitki 5 lir.

Gene oglasov: za en centimeter višine v eni koloni štiri lire. Popusti: pri 5 kratni objavi 5 od sto, pri 10 kratni 10 od sto, pri 26 kratni 20 od sto, pri 52 kratni 30 od sto popusta.

Tisk. S. Spazzal v Trstu.

MALI OGLASI

stanejo 20 stot. za besedo. Pri 5 kratni 10%, pri 26 kratni 15%, pri 52 kratni objavi 20% popusta.

Krone in goldinarje plačujem vedno dve stotinki dražje nego drugi kupci. Kupujem tudi zlato, srebro in platin. — Trst, Via Pondares 6, I.

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrdba Gastone Dolinar Trst - via Ugo Polonio 5.

DIDAKTIČNA ŠOLA (ulica Gatteri 10. I. vogal Acquadotto). Vzgojevalna, resna, moralna metoda. Pospešen pouk malih skupin: za 2-4 učence. Pripravnik za izpite, maturo na tehnični šoli, gimnaziji, meštanskih italijanskih šolah i. t. d. Pouk v jezikih, računstvu, knjigovodstvu, slikanju, risanju. Pomoč pri predelovanju šolskih predmetov. Veronauk. Imena učiteljev jamčijo za uspeh. Nizka učnina.

ZALOGA DOMAČIH VIN: pristen vipavec, istrski refosk in kraški teran. Na debelo in za družine via Cunicoli 8, na drobno v gostilni via Giuliani 32. Genjenemu občinstvu se priporoča Franc Štrancar.

RAZPRODAJA VINA: Ivan Kobal - Vrhpolje - Vipava ima več hl izbornega vina na prodaj. Cene po izbi in dogovoru.

Zdravnik

Dr. Fr. Jakončič
Gorica

Via Carducci (Gospoka ul.) 6-1.
sprejema od 9-11 in od 3-4

Največja Zaloga Pohištva na Goriškem
Anton Breščak

Gorica, Via Carducci 14. - Via C. Favetti 3.
SOLIDNA KOMPLETNA SPALNA SOBA ZA LIR 1000

V zalogi ima v veliki izbi železne postelje z žimnicami vred po zelo nizki ceni — Prvovrstno blago

BLAZINE (volne, e, žimnate in iz morske trave) od L. 60 dalje. Sloveča tvrdba — poštene cene.

CENE BREZ KONKURENCE.

Uvozna in izvozna tvrdba Debiasio & Domenis

Skladišča: TRST, v. Coroneo 13, tel. 12-34
prosta luka št. 4, pritličje

opozarja na novodošle velike partije steklenine, porcelana, emailirane kuhinjske posode, najrazličnejše šipe v originalnih zabojih in opletene češke steklenice

po najnižjih konkurenčnih cenah. Vse blago je češkega izvora.

Knjigarna in papirnica

J. ŠTOKA - TRST
Via Milano 37

se priporoča sl. občinstvu v mestu in n. deželi, župnim, občinskim in šolskim uradom, pisarnam, obrtnikom, trgovcem in zasebnikom.

Lastnknjigovoznica.

Založba Vedeža, Kleinmeyerjevit. - slov. slovnice, slov.-italijanskega in ital.-slovenskega slovarja. — Ima v zalogi vse najnovjše slov. knjige.

ADRIA-ČEVlje

izdelek Čevljarske zadruge v Mirna

dobiš v prodajalnah:

Trst, Via dei Rettori 1
Gorica, Corso Verdi 32

Trdni, elegantni čevlji, znani po vseh jadranskih deželah.

Dr. A. Grusovin

v Gorici: Piazza Vittoria
(Travnik) v hiši Paternolli 21

Specijalist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perfekcioniran na dunajskih klinikah.

Sprejema od 9-12 in od 3-7 pop.

IVAN MICHEUCICH
Trst via S. Francesco 10.

kupuje staro železo, lito železo, medenino, baker in druge kovine, stare nerabljive stroje in kotle in vse plačuje po višjih cenah kot vsak drugi grosist.

Zobozdravniški ambulatorij

via Genova št. 13, prvo nad.
TRST

Od 9-1, od 3-7

Govori se slovensko.

Octova kislina	Žvepio
Laneno olje	Modra galica
Jedka voda	Železna galica
Sušilec	Smirek
Povlaka in emali	Steklati papir
Oljnat barve	Špaga
Barve v prahu	Ovojni papir
Štuk	Papirnat vrečice
Čopiči	Metle in krtače
Mazilo za vozove	Konoplja
Kristalizirana soda	Proso
Lug	Oves
Milo	Kava
Navadna mlina	Poper
Sveče	Cimet
Petrolej	Piment
Nočne lučice	Paradižnikova kons.
Skrob	Neapeljske testenine
Mizarski lim	Mineralna voda
Ultramarin	„Corticella“
Naftalina	itd. itd.

ANTON GAMBEL - TRST, Via Coroneo 1 a

Dr. L. Borovička
Trst - via Genova 13, I.

Ordinira za kožne in spolne bolezni

od 10-12 in od 3-6

Kmetovalci pozor!

Sovražnik je neprenehoma pripravljen, da vam uniči imetje. Ta sovražnik je **ogelj**. Kako se rešite grozovitih posledic tega sovražnika? Edinole na ta način, da se zavarujete pri družbi

„UNION“

ki je največja in najstarejša zavarovalna družba, ustanovljena v Parizu leta 1828 z jamstvom, ki znaša nad **150 milijonov frankov**. Za informacije obrnite se na glavno zastopstvo v Trstu, via Valdirivo 32 ali na agente po deželi. Se sprejmejo agenti v še odprtih občinah.

Kmetško delavska gospodarska zadruga v Dobravljah

priporoča svojim prejšnjim in sedanjim cenj. odjemalcem, gostilničarjem in zasebnikom pristna vina svojih članov. — Prodaja od 56 l naprej po zmer-nih vsakdanjih cenah.

Kdor enkrat pri nas kupi, ostane naš stalni odjemalec.

MILO FENDERL

je najboljši

Tovarna v Trstu, via Ghirlandajo št. 1

Tel. 430